

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та

регіональні студії»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та

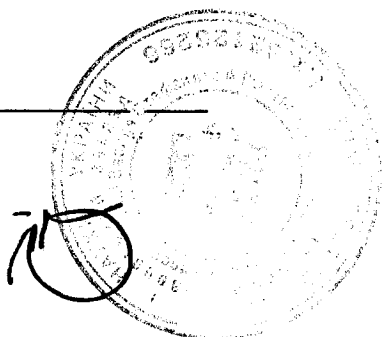
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

20 р

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-
педагогічної роботи
Шарин С.В.

ДВНЗ «Іркарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

Робоча програма навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». ___ с.

Розробник:

Гурак І.Ф. – к. і. н., доцент, доцент кафедри міжнародних відносин.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин
Протокол від " 8 " серпня 2021 р. № 13

Завідувач кафедри міжнародних відносин

Стецюк Н.М.

Схвалено методичною комісією факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від " 25 " серпня 2021 р. № 10

Голова

Кугутяк М.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 29 “Міжнародні відносини”	Нормативна	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: виконується в межах самостійної роботи		3-й	-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		V-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		26 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		120 год.	год.
Індивідуальні завдання:			
-	-		
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 34 % : 66 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Мета навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» – засвоєння студентами процесу становлення та еволюції зовнішньої політики України; концептуальних засад сучасної української зовнішньої політики, розуміння ключових викликів та загроз, з якими стикається Україна в процесі реалізації національних інтересів на міжнародній арені; формування у здобувачів вищої освіти навиків самостійної роботи з науковою літературою та джерелами з відповідної проблематики, їхня підготовка до використання набутих в процесі навчання знань, умінь та навиків в ході майбутньої професійної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення студентами дисципліни «Зовнішня політика України» є засвоєння ними знань та набуття навичок щодо:

- зовнішньої політики Київської Русі;
- української дипломатії за часів Галицько-Волинської держави;
- початків зовнішньополітичної активності українського козацтва;
- української дипломатії в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького;
- зовнішньополітичної діяльності українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.;
- “українського питання” у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни;
- утворення та міжнародного визнання УНР;
- дипломатії Української Держави Павла Скоропадського;
- міжнародного становища та зовнішньої політики ЗУНР та УНР часів Директорії;
- української дипломатії та українських земель у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду;
- “українського питання” у світовій політиці у роки II світової війни;
- утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені;
- теоретичних засад та правової база зовнішньої політики України;
- місця РФ, США, ЄС, провідних європейських держав та сусідніх країн у зовнішній політиці України;
- концептуального та практичного виміру зовнішньої політики України у сфері безпеки;
- взаємодії України з міжнародними організаціями.

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія міжнародних відносин», «Історії України», «Вступ до спеціальності (міжнародні відносини)», «Історія Центрально-Східної Європи», «Міжнародні відносини та світова політика», «Теорія міжнародних відносин», «Сучасні тенденції світової політики», «Міжнародні організації», «Міжнародні конфлікти», «Зовнішня політика країн СНД».

Компетентності навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрям досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Результати навчання:

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України в міжнародній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Україна» у міжнародних відносинах від часів Київської Русі до розпаду СРСР

Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі (4 год.)

1. Зовнішньополітична діяльність перших київських князів.
2. Між війнами та дипломатією: князь Ігоря та княгиня Ольга на міжнародній арені.
3. «Іду на Ви»: особливості зовнішньої політики Святослава Ігоревича.
4. Київська Русь у міжнародних відносинах за часів Володимира Великого.
5. Дипломатія Ярослава Мудрого.
6. Зовнішньополітична активність руських князів в період феодальної роздробленості.

Тема 2. Українська дипломатія за часів Галицько-Волинської держави (2 год.)

1. Становлення Галицького князівства та зовнішньополітична активність перших Ростиславовичів.
2. Дипломатія Ярослава Осмомисла та Галицьке князівство у міжнародних відносинах у кінці XII ст.
3. Зовнішня політика та міжнародні відносини Романа Мстиславовича.
4. Дипломатія Галицько-Волинського князівства за часів правління Данила Романовича.

5. Галицько-Волинські землі у міжнародних відносинах за наступників короля Данила.

Тема 3. Початки зовнішньополітичної активності українського козацтва (2 год.)

1. Перші кроки козацтва в зовнішньополітичній сфері. Дипломатія Дмитра Вишневецького.

2. Міжнародний вимір козацької активності на початку XVII ст.

3. Зовнішньополітична діяльність козацтва напередодні Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.

Тема 4. Українська дипломатія в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького (2 год.)

1. Українсько-польські відносини в роки Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.

2. Російський напрямок дипломатії козацької держави.

3. Кримське ханство та Османська імперія у зовнішній політиці гетьмана.

4. Дипломатичні зв'язки з правителями придунайських держав, Швецією, Австрії, Венецією та Бранденбургом.

Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст. (4 год.)

1. Дипломатична діяльність Війська Запорозького після смерті Богдана Хмельницького. Гетьманування І.Виговського та Ю.Хмельницького.

2. Особливості міжнародного становища та зовнішньої політики правобережних гетьманів П.Тетері та П.Дорошенка.

3. Перевага російського вектору в дипломатії лівобережних гетьманів І.Брюховецького, Д.Многогрішного та І.Самойловича.

4. Остання спроба козацької держави відновити свою зовнішньополітичну суб'єктність за часів гетьманування Івана Мазепи та Пилипа Орлика.

Тема 6. «Українське питання» у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни (2 год.)

1. Становище українських земель напередодні I світової війни.

2. Українські території у планах провідних держав Четвертного союзу.

3. Українські землі та країни Антанти.

4. Місце України у I світовій війні через призму поглядів представників українського національно-політичного руху.

Тема 7. Утворення та міжнародне визнання УНР (2 год.)

1. Відносини керівництва УЦР та Генерального секретаріату з представниками Тимчасового уряду та більшовиками.

2. УНР і держави Антанти.

3. Україна й держави Четверного Союзу. Брестський мирний договір.

Тема 8. Дипломатія Української Держави Павла Скоропадського (2 год.)

1. Особливості міжнародного становища УНР після Брестського миру. Прихід до влади в Україні Павла Скоропадського.
2. Відносини гетьманського уряду з країнами Четвертого союзу та зміна його зовнішньополітичної орієнтації на завершальному етапі існування Української Держави.
3. Сусідні держави у дипломатії Гетьманату.

Тема 9. Міжнародне становище та зовнішня політика ЗУНР та УНР часів Директорії (4 год.)

1. Утвердження при владі на українських землях Директорії УНР. Відносини із країнами Антанти.
2. Формування ЗУНР. Перші кроки новоствореної держави на міжнародній арені.
3. Українсько-польська війна 1918 – 1919 рр. Окупація території ЗУНР.
4. Об'єднання УНР та ЗУНР: символічне значення та практичні наслідки в контексті війни проти Польщі, Добровольчої армії та більшовицької Росії.
5. Українська державність в критичних умовах: від Варшавського договору до Ризького миру.

Тема 10. Українська дипломатія та українські землі у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду (4 год.)

1. Українська представництво та «Українське питання» на Паризькій мирній конференції.
2. Міжнародна діяльність уряду УСРР.
3. Зовнішньополітична активність українських урядів у еміграції.
4. «Українська політика» творців Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
5. Становище українських земель у складі Польщі та Румунії.
6. Особливості становища українців Закарпаття у міжвоєнний період.

Тема 11. «Українське питання» у світовій політиці у роки II світової війни (2 год.)

1. «Українська карта» напередодні II світової війни у зовнішній політиці Німеччини: від I Віденського арбітражу до Пакту Молотова-Ріббентропа.
2. Зовнішньополітична та державницька діяльність українського націоналістичного підпілля.
3. Розширення повноважень уряду УРСР у зовнішньополітичній сфері на завершальному етапі II світової війни.
4. «Українське питання» на завершальному етапі II світової війни та в перші післявоєнні роки.

Змістовий модуль 2. Зовнішня політика України на сучасному етапі

Тема 12. Утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені (2 год.)

1. Метаморфози української дипломатії часів УРСР: від «хрущовської відлиги» до Декларації про державний суверенітет України.

2. Поглиблення децентралістичних тенденції в СРСР та утворення незалежної української держави.

3. Утвердження України на міжнародній арені та перші кроки шляху формування інституційно-правової основи її зовнішньої політики.

Тема 13. Теоретичні засади та правова база зовнішньої політики України (2 год.)

1. Поняття, сутність, актори та засоби реалізації зовнішньої політики.

2. Зовнішня політика України через призму основоположних документів держави.

3. Становлення зовнішньополітичних основ України: від Постанови Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».

4. Зовнішня політика України в Умовах російської агресії: «Стратегія зовнішньополітичної діяльності України» 2021 р.

Тема 14. Особливе місце Російської Федерації у зовнішній політиці України (4 год.)

1. Становлення та трансформація відносин між Україною та РФ в часи президентства Л.Кравчука та Л.Кучми.

2. Стагнація в українсько-російських відносинах у «помаранчевий» період.

3. Спроби нормалізації відносин між Україною та РФ у часи президентства Віктора Януковича.

4. Російська збройна агресія проти України та нова політика офіційного Києва на російському напрямку.

Тема 15. Європейський вимір зовнішньої політики України та його реалізація на практиці (4 год.)

1. Формування відносин між Україною та ЄС: від УПС до Помаранчевої революції.

2. Поглиблення діалогу між офіційними Києвом та Брюсселем за часів президентства Віктора Ющенка.

3. Особливості «європейської» політики Віктора Януковича.

4. Нові тенденції у відносинах України та ЄС після Революції гідності.

Тема 16. Зовнішня політика України стосовно офіційного Вашингтону (2 год.)

1. Становлення українсько-американських двосторонніх відносин за часів президентства Леоніда Кравчука та Леоніда Кучми.

2. Особливості міждержавного співробітництва України та США за часів «Нової України».

3. Офіційний діалог Києва та Вашингтона після Революції гідності.

Тема 17. Україна та провідні держави Європи (2 год.)

1. Зовнішня політика України стосовно Великобританії.

2. Особливості українсько-німецького міждержавного діалогу.

3. Міждержавні відносини України та Франції.

Тема 18. Відносини України з сусідніми країнами (4 год.)

1. Відносини України та Республіки Польща.
2. Особливості українсько-білоруського міждержавного діалогу.
3. Українсько-словацьке співробітництво.
4. Україна та Угорщина.
5. Відносини між Україною та Румунією.
6. Особливості діалогу України та Республіки Молдова.

Тема 19. Концептуальний та практичний виміри зовнішньої політики України у сфері безпеки (4 год.)

1. Формування концептуальних засад національна безпека України.
2. Стратегії національної безпеки України, затверджені після початку російської агресії.
3. Воєнна безпека: від Воєнної доктрини України 1993 р. до Стратегії воєнної безпеки України 2021 р.
4. Початки формування правової бази відносин України та НАТО: від угоди «Партнерство заради миру» до Плану дій Україна – НАТО.
5. Динамічні зміни євроатлантичних планів керівництва Україні впродовж 2004 – 2013 рр.
6. Особливості євроатлантичного вектора зовнішньої політики України після Революції Гідності.
7. Реалізація курсу на без'ядерний статус української держави.

Тема 20. Україна та міжнародні організації (2 год.)

1. Участь України в роботі Організації Об'єднаних Націй.
2. Україна та регіональні міжнародні організації.
3. Україна та спеціалізовані міжнародні організації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. «Україна» у міжнародних відносинах від часів Київської Русі до розпаду СРСР						
Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі	12	-	4	-	-	8
Тема 2. Українська дипломатія за часів Галицько-Волинської держави	6	-	2	-	-	4
Тема 3. Початки	6	-	2	-	-	4

зовнішньополітичної активності українського козацтва						
Тема 4. Українська дипломатія в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького	6	-	2	-	-	4
Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.	12	-	4	-	-	8
Тема 6. «Українське питання» у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни	6	-	2	-	-	4
Контрольна робота	6	-	2	-	-	4
Тема 7. Утворення та міжнародне визнання УНР	6	-	2	-	-	4
Тема 8. Дипломатія Української Держави Павла Скоропадського	6	-	2	-	-	4
Тема 9. Міжнародне становище та зовнішня політика ЗУНР та УНР часів Директорії	12	-	4	-	-	8
Тема 10. Українська дипломатія та українські землі у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду	12	-	4	-	-	8
Тема 11. «Українське питання» у світовій політиці у роки II світової війни		-	2	-	-	4
Контрольна робота	6	-	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	102	-	34	-	-	68
Змістовий модуль 2. Зовнішня політика України на сучасному етапі						
Тема 12. Утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені	6	2	-	-	-	4
Тема 13. Теоретичні засади та правова база зовнішньої політики України	6	2	-	-	-	4
Тема 14. Особливе місце Російської Федерації у зовнішній політиці України	12	4	-	-	-	8
Тема 15. Євроінтеграційний вимір зовнішньої політики України та його реалізація на практиці	12	4	-	-	-	8
Тема 16. Зовнішня політика України стосовно офіційного Вашингтону	6	2	-	-	-	4
Тема 17. Україна та провідні держави Європи	6	2	-	-	-	4

Тема 18. Відносини України з сусідніми країнами	12	4	-	-	-	8
Тема 19. Концептуальний та практичний виміри зовнішньої політики України у сфері безпеки	12	4	-	-	-	8
Тема 20. Україна та міжнародні організації	6	2	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	78	26	-	-	-	52
Усього годин	180	26	34	-	-	120

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. «Україна» у міжнародних відносинах від часів Київської Русі до розпаду СРСР		
1	Зовнішня політика Київської Русі	4
2	Українська дипломатія за часів Галицько-Волинської держави	2
3	Початки зовнішньополітичної активності українського козацтва	2
4	Українська дипломатія в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького	2
5	Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.	4
6	«Українське питання» у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни	2
7	Контрольна робота	2
8	Утворення та міжнародне визнання УНР	2
9	Дипломатія Української Держави Павла Скоропадського	2
10	Міжнародне становище та зовнішня політика ЗУНР та УНР часів Директорії	4
11	Українська дипломатія та українські землі у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду	4
12	«Українське питання» у світовій політиці у роки II світової війни	2
13	Контрольна робота	2
Разом		34

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних занять. Мета виконання самостійної роботи з дисципліни «Зовнішня політика України»: оптимізація пізнавальної діяльності студентів, спрямованої на

розширення, удосконалення і закріплення знань, отриманих в ході аудиторних занять. Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає:

1. Підготовку до аудиторних занять;
2. Самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни та проходження тестування за результатами опрацювання;
3. Підготовку індивідуального проєкту (детальніше у розділі 7. Індивідуальні завдання).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі	8
2.	Тема 2. Українська дипломатія за часів Галицько-Волинської держави	4
3.	Тема 3. Початки зовнішньополітичної активності українського козацтва	4
4.	Тема 4. Українська дипломатія в період Національно-визвольної боротьби під проводом Богдана Хмельницького	4
5.	Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів у період Руїни та на початку XVIII ст.	8
6.	Тема 6. «Українське питання» у міжнародних відносинах напередодні та в роки I світової війни	4
7.	Контрольна робота	4
8.	Тема 7. Утворення та міжнародне визнання УНР	4
9.	Тема 8. Дипломатія Української Держави Павла Скоропадського	4
10.	Тема 9. Міжнародне становище та зовнішня політика ЗУНР та УНР часів Директорії	8
11.	Тема 10. Українська дипломатія та українські землі у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду	8
12.	Тема 11. «Українське питання» у світовій політиці у роки II світової війни	4
13.	Контрольна робота	4
14.	Тема 12. Утворення незалежної української держави та її утвердження на міжнародній арені	4
15.	Тема 13. Теоретичні засади та правова база зовнішньої політики України	4
16.	Тема 14. Особливе місце Російської Федерації у зовнішній політиці України	8
17.	Тема 15. Євроінтеграційний вимір зовнішньої політики України та його реалізація на практиці	8
18.	Тема 16. Зовнішня політика України стосовно офіційного Вашингтону	4
19.	Тема 17. Україна та провідні держави Європи	4
20.	Тема 18. Відносини України з сусідніми країнами	8
21.	Тема 19. Концептуальний та практичний виміри	8

	зовнішньої політики України у сфері безпеки	
22.	Тема 20. Україна та міжнародні організації	4
	Разом	120

7. Індивідуальні завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Індивідуальне завдання виконується у формі індивідуальної роботи. Відповідна робота повинна налічувати 11 – 14 аркушів (інтервалом 1,5, та 14 кеглем). У роботі зі ВСТУПУ повинна бути представлена тільки актуальність, натомість повинні бути ґрунтовні ВИСНОВКИ. Для написання індивідуальної роботи повинні бути використані щонайменше 12 джерел. З них іноземною мовою (не йдеться про російську) – не менше 1/3 від загальної кількості.

Тематика індивідуальних завдань:

1. Концептуальні засади зовнішньої політики України на сучасному етапі.
2. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності України на сучасному етапі.
3. Проблема кордонів у зовнішній політиці сучасної України.
4. Основні принципи зовнішньої політики України. Принцип позаблоковості в зовнішній політиці України
5. Україна та СОТ
6. Військово-політичне співробітництво в рамках СНД та позиція України
7. Питання Криму та Севастополю в українсько-російських відносинах
8. Питання Чорноморського флоту в українсько-російських відносинах
9. Діяльність України в ООН на сучасному етапі
10. Захоплення Криму Російською Федерацією і російська агресія на Донбасі та позиція ООН
11. Російська агресія на Донбасі та позиція ОБСЄ
12. Діяльність України в ОБСЄ на сучасному етапі
13. Захоплення Криму Російською Федерацією і російська агресія на Донбасі та Рада Європи
14. Україна та Рада Європи на сучасному етапі
15. Угода про асоціацію України з ЄС
16. Європейський Союз у зовнішній політиці України
17. Україна у зовнішній політиці Європейського Союзу
18. Участь українських військових у миротворчих операціях
19. Участь України в субрегіональному співробітництві в регіоні ЦСЄ
20. Діяльність України в складі ГУАМ
21. Питання національної безпеки української держави на сучасному етапі
22. Проблеми безпеки та роззброєння у зовнішній політиці України
23. Позиції провідних держав світу щодо Революції гідності на Україні

24. Провідні міжнародні організації та Революція гідності на Україні
25. Позичії провідних держав світу щодо “входження Криму” до складу РФ
26. Провідні міжнародні організації та анексія Росією Криму
27. Провідні міжнародні організації та події на сході України
28. Позичії провідних держав світу щодо подій на сході України
29. Головні дипломатичні переговори навколо врегулювання ситуації на сході України
30. Російські війська в конфлікті на сході України
31. Позичія КНР стосовно захоплення Росією Криму та конфлікту на Донбасі
32. Позичія Республіки Білорусь стосовно захоплення Росією Криму та конфлікту на Донбасі
33. Агресія Російської Федерації в Україні та позичія НАТО
34. Мінський переговорний процес: передумови, еволюція та наслідки
35. Мінські документи та Російська Федерація

8. Методи навчання

У ходи вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут), наочними (спостереження, демонстрування) та практичними (індивідуальна робота) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються пояснювально-наочний проблемний виклад, інтерактивний та дослідницький методи. Для перевірки рівня засвоєння знань, умінь та навичок використовуються методи усного та письмово контролю.

Відповідно до логіки руху змісту навчального матеріалу в рамках дисципліни застосовуються як індуктивні, так і дедуктивні методи. Під час вивчення дисципліни застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

В міру особливостей навчального процесу, обумовлених епідемією COVID-19, зростає роль інноваційних методів навчання, в першу чергу методів дистанційного навчання (використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів, застосування платформ Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex для організації відео конференцій тощо).

9. Методи контролю

9. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль з дисципліни «Зовнішня політика України» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійно опрацьованої додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 20 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок спочатку ділиться на кількість оцінок, а після цього на 5.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами двох контрольних робіт (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для лекційних занять, студент може отримати максимально 20 балів (контрольні роботи оцінюються у стобальній системі. Результати контрольних робіт додаються та діляться на 10).

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 5 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 5 балів.

Підсумковий семестровий контроль дисципліни здійснюється у формі екзамену та передбачає виконання письмових екзаменаційних завдань, які містять як розгорнуті, так і тестові завдання. На екзамен виносяться питання, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, які потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань. Перед екзаменами у терміни, визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації. Перелік екзаменаційних питань містяться у силабусі, а також доводяться до здобувачів вищої освіти лектором на консультації. В ході складання екзамену студент може отримати максимально 50 балів.

Бали за теми, винесені на семінарські заняття	Бали за теми, винесені на лекційні заняття	Бали за індивідуальну роботу	Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	Екзамен	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5	6
Максимально 20	Максимально 20	Максимально 5	Максимально 5	Максимально 50	100

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Студент має змогу також отримати **додаткові бали**, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.

Шкала оцінювання для екзамену

Університетська	Оцінка ECTS	Національна
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань для екзамену

1. Зовнішньополітична діяльність перших київських князів.
2. Між війнами та дипломатією: князь Ігоря та княгиня Ольга на міжнародній арені.
3. «Іду на Ви»: особливості зовнішньої політики Святослава Ігоревича.
4. Київська Русь у міжнародних відносинах за часів Володимира Великого.
5. Дипломатія Ярослава Мудрого.
6. Зовнішньополітична активність руських князів в період феодальної роздробленості.
7. Становлення Галицького князівства та зовнішньополітична активність перших Ростиславовичів.
8. Дипломатія Ярослава Осмомисла та Галицьке князівство у міжнародних відносинах у кінці XII ст.
9. Зовнішня політика та міжнародні відносини Романа Мстиславовича.
10. Дипломатія Галицько-Волинського князівства за часів правління Данила Романовича.
11. Галицько-Волинські землі у міжнародних відносинах за наступників короля Данила.
12. Перші кроки козацтва в зовнішньополітичній сфері. Дипломатія Дмитра Вишневецького.
13. Міжнародний вимір козацької активності на початку XVII ст.
14. Зовнішньополітична діяльність козацтва напередодні Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.
15. Українсько-польські відносини в роки Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.
16. Російський напрямок дипломатії козацької держави.
17. Кримське ханство та Османська імперія у зовнішній політиці гетьмана.

18. Дипломатичні зв'язки з правителями придунайських держав, Швецією, Австрії, Венецією та Бранденбургом.
19. Дипломатична діяльність Війська Запорозького після смерті Богдана Хмельницького. Гетьманування І.Виговського та Ю.Хмельницького.
20. Особливості міжнародного становища та зовнішньої політики правобережних гетьманів П.Тетері та П.Дорошенка.
21. Перевага російського вектору в дипломатії лівобережних гетьманів І.Брюховецького, Д.Многогрішного та І.Самойловича.
22. Остання спроба козацької держави відновити свою зовнішньополітичну суб'єктність за часів гетьманування Івана Мазепи та Пилипа Орлика.
23. Становище українських земель напередодні І світової війни.
24. Українські території у планах провідних держав Четвертного союзу.
25. Українські землі та країни Антанти.
26. Місце України у І світовій війні через призму поглядів представників українського національно-політичного руху.
27. Відносини керівництва УЦР та Генерального секретаріату з представниками Тимчасового уряду та більшовиками.
28. УНР і держави Антанти.
29. Україна й держави Четвертного Союзу. Брестський мирний договір.
30. Особливості міжнародного становища УНР після Брестського миру. Прихід до влади в Україні Павла Скоропадського.
31. Відносини гетьманського уряду з країнами Четвертного союзу та зміна його зовнішньополітичної орієнтації на завершальному етапі існування Української Держави.
32. Сусідні держави у дипломатії Гетьманату.
33. Утвердження при владі на українських землях Директорії УНР. Відносини із країнами Антанти.
34. Формування ЗУНР. Перші кроки новоствореної держави на міжнародній арені.
35. Українсько-польська війна 1918 – 1919 рр. Окупація території ЗУНР.
36. Об'єднання УНР та ЗУНР: символічне значення та практичні наслідки в контексті війни проти Польщі, Добровольчої армії та більшовицької Росії.
37. Українська державність в критичних умовах: від Варшавського договору до Ризького миру.
38. Українська представництво та «Українське питання» на Паризькій мирній конференції.
39. Міжнародна діяльність уряду УСРР.
40. Зовнішньополітична активність українських урядів у еміграції.
41. «Українська політика» творців Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
42. Становище українських земель у складі Польщі та Румунії.
43. Особливості становища українців Закарпаття у міжвоєнний період.

44. «Українська карта» напередодні II світової війни у зовнішній політиці Німеччини: від I Віденського арбітражу до Пакту Молотова-Ріббентропа.
45. Зовнішньополітична та державницька діяльність українського націоналістичного підпілля.
46. Розширення повноважень уряду УРСР у зовнішньополітичній сфері на завершальному етапі II світової війни.
47. «Українське питання» на завершальному етапі II світової війни та в перші післявоєнні роки.
48. Метаморфози української дипломатія часів УРСР: від «хрущовської відлиги» до Декларації про державний суверенітет України.
49. Поглиблення децентралістичних тенденції в СРСР та утворення незалежної української держави.
50. Утвердження України на міжнародній арені та перші кроки шляху формування інституційно-правової основи її зовнішньої політики.
51. Поняття, сутність, актори та засоби реалізації зовнішньої політики.
52. Зовнішня політика України через призму основоположних документів держави.
53. Становлення зовнішньополітичних основ України: від Постанови Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України» до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».
54. Зовнішня політика України в Умовах російської агресії: «Стратегія зовнішньополітичної діяльності України» 20121 р.
55. Становлення та трансформація відносин між Україною та РФ в часи президентства Л.Кравчука та Л.Кучми.
56. Стагнація в українсько-російських відносинах у «помаранчевий» період.
57. Спроби нормалізації відносин між Україною та РФ у часи президентства Віктора Януковича.
58. Російська збройна агресія проти України та нова політика офіційного Києва на російському напрямку.
59. Формування відносин між Україною та ЄС: від УПС до Помаранчевої революції.
60. Поглиблення діалогу між офіційними Києвом та Брюсселем за часів президентства Віктора Ющенка.
61. Особливості «європейської» політики Віктора Януковича.
62. Нові тенденції у відносинах України та ЄС після Революції гідності.
63. Становлення українсько-американських двосторонніх відносин за часів президентства Леоніда Кравчука та Леоніда Кучми.
64. Особливості міждержавного співробітництва України та США за часів «Нової України».
65. Офіційний діалог Києва та Вашингтона після Революції гідності.
66. Зовнішня політика України стосовно Великобританії.
67. Особливості українсько-німецького міждержавного діалогу.
68. Міждержавні відносини України та Франції.
69. Відносини України та Республіки Польща.
70. Особливості українсько-білоруського міждержавного діалогу.

71. Українсько-словацьке співробітництво.
72. Україна та Угорщина.
73. Відносини між Україною та Румунією.
74. Особливості діалогу України та Республіки Молдова.
75. Формування концептуальних засад національна безпека України.
76. Стратегії національної безпеки України, затверджені після початку російської агресії.
77. Воєнна безпека: від Воєнної доктрини України 1993 р. до Стратегії воєнної безпеки України 2021 р.
78. Початки формування правової бази відносин України та НАТО: від угоди «Партнерство заради миру» до Плану дій Україна – НАТО.
79. Динамічні зміни євроатлантичних планів керівництва України впродовж 2004 – 2013 рр.
80. Особливості євроатлантичного вектора зовнішньої політики України після Революції Гідності.
81. Реалізація курсу на без'ядерний статус української держави.
82. Участь України в роботі Організації Об'єднаних Націй.
83. Україна та регіональні міжнародні організації.
84. Україна та спеціалізовані міжнародні організації.

11. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

1. *Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*
2. *Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*
3. *Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*
4. *Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*
5. *Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».*
6. *Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».*

(ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>).

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом

ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Виконання завдання пізніше встановленого терміну

У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Невідповідна поведінка під час заняття Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.).

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

12. Методичне забезпечення

Тексти лекцій; плани семінарських занять; зразки контрольного тестування і завдань для поточного тестування; список літератури; методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань.

13. Рекомендована література

Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 344 с.

Воротнюк М. Аудит зовнішньої політики: Україна – Словаччина. Дискусійна записка. Київ, 2016. 40 с.

Гетьманчук А. Аудит зовнішньої політики: Україна – США. Дискусійна записка. Київ, 2016. 40 с.

Гурак І.Ф. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Зовнішня політика України» для студентів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини». Івано-Франківськ, 2014. 52 с.

Дещинський Л.Є., Панюк А.В. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: Ч.І. Навч. посібник. Львів: Видавництво “Бескид Біт”, 2002. 224 с.

Дещинський, Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: Навч. посібник. – 3-є вид., доп. 2. Львів, 2004. 320 с.

Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 572 с.

Мединський І, Капчонс Б. Аудит зовнішньої політики: Україна – Угорщина. Дискусійна записка. Київ, 2016. 46 с.

Нариси з історії дипломатії України / НАН України. Ін-т історії України; Відп. ред. В.А. Смолій. Київ: Альтернативи, 2001. 735 с.

Овсій І.О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): навч. посібник. Київ: Либідь, 2002. 240 с.

Чекаленко Л. Зовнішня політика України: підручник. Київ: "LAT&K", 2015. 477 с.

Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник. Київ: Кондор, 2011. 290 с.

Сардачук П. Д., Сагайдак О. П. Україна у двосторонніх міжнародних відносинах (кінець ХХ – початок ХХІ століть): Навч.-довід. посібник. Київ: Європ. ун-т., 2005. 327 с.

Hurak I. Political Myths Propagated by the Russian Federation in Ukraine. *Wschód Europy. Studia humanistyczno-społeczne*. 2017. Vol. 3. Nr. 2. P. 13–38.

Hurak I. Rosyjska obecność militarna oraz dyplomacja rosyjska w kontekście konfliktu na wschodzie Ukrainy. *Wschód Europy. Studia Humanistyczno-Społeczne*. – 2015. – Nr. 2. S. 161–182.

Hurak I. The Minsk Agreements of 2015: a Forced Step or a Small Achievement of the Ukrainian Side within the Diplomatic Confrontation around the War in the Donbas. *The Copernicus Journal of Political Studies*. 2015. № 1 (7). pp. 124–140.

Hurak I. Ukrainian-Russian Interstate Relations during the Presidency of Viktor Yanukovich – “Honeymoon Period” or “Coercion to Marriage”. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. 2016. Vol. 1. P. 103–121.

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>

Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.